

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

TARİHÇİ NORMAN STONE'NUN ANISINA SAYGI (1941-2019) - TURQUIE-NEWS.COM - 23.06.2019

Maxime GAUIN

Blog No: 41
03.07.2019

Turquie-News.com (23 Haziran 2019)

Maxime Gauin

1941 doğumlu büyük İngiliz tarihçi Norman Stone, 19 Haziran 2019'da yaşamını yitirdi. Fransızca, Almanca, Macarca, Rusça ve Türkçe dahil olmak üzere yaklaşık on iki dile hakimdi. Bernard Lewis tarafından bilinen on beş dil kadar olmasa da çağdaşlarının çoğundan, hatta akademisyenlerden bile daha fazla dile hakimdi. Frankofon olan Stone ayrıca Robert Mantran, Gilles Veinstein ve Stéphane Yerasimos'un hayranı olan bir Fransız-hayranı idi, ancak bazı insanların ürkekliği ve önyargıları, bazı insanların da ideolojik taraftarlığı nedeniyle çok az Fransız Norman Stoneu tanıyor.

İlk kez 1975 yılında yayımlanıp o tarihten beri düzenli olarak yayımlanmaya devam eden Birinci Dünya Savaşının Doğu Cephesi hakkındaki eseri (başlık: The Eastern Front), geniş kitlelerde olduğu gibi akranlarında da büyük iz bıraktı. Stoneun diller üzerindeki hakimiyeti ve arşivler üzerinde çalışma çabası, Doğu Cephesinin Batı Cephesinden çok daha az çalışıldığı bilgisini insanlara hatırlatmış oldu. Stoneın Liberal Avrupanın zirveye çıkışı ile düşüşü ve dünyaya hükmetmesi konulu Europe Transformed: 1878-1919 adlı kitabı, New Yorktaki New School for Social Researchde akademisyen olan Eric Hobsbawm tarafından incelenmiştir.

Stone, Margaret Thatcherın danışmanlığını yaparak da tarih yazmıştır. Ayrıca muhaliflerin çoğu bile -ki Stone güçlü bir propagandist idi- Daily Telegraph, Spectator, Frankfurter Allgemeine Zeitung ve Cornuccopiadaki makaleleri ile aynı fikirde olmalıdır. Stone ile

konuşma şansına sahip olan herkesin tespit edebileceği gibi, konuşması yazılı ifadesinden çok daha iyiydi. Stone; derin bilgiye sahip, gerektiğinde sivri dilli olan, bazen alaycı ve mütevazi bir insandı.

Bu benzersiz kişi, Türkiyeyi 1995 yılında keşfetti. Stone, zengin tarihi geçmişe ve candan insanlara sahip bu ülke tarafından baştan çıkarılmıştı. Anekdotun ötesinde, İstanbul Atatürk Havaalanında Sigara İçmek Yasaktır levhasının altında sigara içen altı polisi hep anlatırdı. Aşırı sol görüşlü bazı öğrencilerin partizan tutumları sebebi ile yıldırıldı, Oxforddaki öğretmenliğinden sonra tekrar öğretim görevlisi olarak Almanyaya gitmeyi planlamıştı (Stone ile farklı politik görüşlere sahip olup onunla münakaşa etmiş herkes -bu satırların yazarı da dahil- Stonenun bu konudaki hoşgörüsüzlüğe yabancı olduğunu biliyordu). Sonunda 1997 yılından 2017 yılına kadar Bilkent Üniversitesinde çalıştı, yalnız aradaki iki yıl boyunca (2005-2007) Koç Üniversitesindeydi.

Büyük öğretmen Stone, birkaç yıl içinde Türkler, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi hakkında önemli bilgi birikimlerine sahip oldu. Bu cesur adam, Ermeni Sorunu konusundaki fikrini söylemekten hiç çekinmedi. Stone, The Spectatorde 27 Nisan 2004 tarihli yazısında, yazar Peter Balakianın (aşırı sağcı terörist Andres Breivikin gelecekte atıf yaptığı bir eser) Türk-Ermeni trajedisi hakkındaki The Burning Tigris (Yanan Dicle) adlı berbat kitabına eleştiri yazısı yazdı. Daha sonra Robert Melson tarafından gönderilen yalan yanlış ve alakasız mektubu, bu konuyla ilgili diğer akademisyenlerden daha hararetli bir şekilde cevapladı. Aynı yılın sonbaharında tarihçi Andrew Mango tarafından Balkianın aynı kitabı hakkındaki eleştirilerin yayımlanmasını takiben Stone, sosyolog Vahakn Dadrian (tehlikeli bir cinsel sapık, New York Üniversitesinden taciz nedeni ile ihraç edilmiştir) ve diğerleri ile Times Literary Supplement dergisinde yolları kesişmiştir. Norman Stone ayrıca (haklı olarak) Guenter Lewynin kitabını tavsiye etmiştir. Stone, Ermeni Soykırımının asılsız olduğunu destekleyici savlar ile World War I: Short History (Penguin Books, 2007) ve Turkey: A Short History (Thames & Hudson, 2010) başlıklı kitaplarında ve aynı zamanda Chicago Tribune ve Times Londonda savunmayı sürdürdü. 2013 yılında MIT Radyoda konuşma yaparken beni müthiş tarihçi olarak nitelendirerek bana büyük onur yaşattı.

Ermeni Sorununun ötesinde Norman Stone, 10 yıldan fazla sürede Türkiyeye önyargı ile yaklaşan fikirlere karşı kalemi eline aldı, 1980 ve 2000 yıllarında arasında elde edilen ekonomik başarıyı hep vurguladı (bu dönemde ülkenin bilimsel gelişimini önemli derecede hızlanmıştı) ve Türkiyenin Nazizmden kaçan Alman ve Avusturyalı akademisyenlerin sığınağı olduğunu hatırlattı. Newsweek Dergisi onu Türkiyenin Büyük Savunucusu olarak nitelendirdi. Büyük bir ülke, büyük savunucuları hak eder. Profesör Stone, onlardan biriydi. Dürüst bir araştırmacı ve olağanüstü bir eğitimci kaybettik; bazıları ise, ben de dahil, bir arkadaş kaybettik. Hoşçakal Norman.

** Bu yazı, Maxime Gauin tarafından Fransızca hazırlanan Hommage à lhistorien Norman Stone (1941-2019) başlıklı yazının Berfin Mahide Ertekin tarafından yapılan Türkçe çevirisidir. Makalenin Fransızca orijinalini görüntülemek için tıklayınız: https://www.turquie-news.com/?48887-Hommage-a-l-historien-Norman-Stone-1941-2019*

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: GAUIN, Maxime. 2026. "TARİHÇİ NORMAN STONE'NUN ANISINA SAYGI (1941-2019) - TURQUIE-NEWS.COM - 23.06.2019." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2019 / 41. Temmuz 03. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/TARIHCI-NORMAN-STONE-NUN-ANISINA-SAYGI-1941-2019-TURQUIE-NEWS-COM-23-06-2019

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır